

ÉLELETÜNK

XLI. évf. 12. szám (41. Jg. Nr. 12)

Az európai magyar katolikusok lapja

2009. december

LELKIPÁSZTORI VÁLASZ AZ ELVÁNDORLÁSRA

Lelekipásztori válaszadás az elvándorlás jelenségére a globalizáció korszakában – ez volt a témája a november 9. és 12. között a Vatikánban zajló Elvándorlók és Menekültek VI. Világkongresszusának. A kongresszuson részt vett Cserháti Ferenc, a külföldi magyarok lelekipásztori ellátásáért felelős püspök is, az MKPK megbízottjaként.

A Szentatya november 9-én, hétfőn délben fogadta a résztvevőket, 81 ország háromszáz képviselőjét. Beszédében rámutatott: az elvándorlás egyidős az emberiség történetével, de sosem volt ilyen nagy mértékű és ilyen összetett, mint ma. A komplex helyzet láttán a pápa figyelmeztetett, hogy el kell gondolkodni a pusztán anyagi fejlődésre alapozott társadalom következményeiről. Caritas in veritate (Szeretet az igazságban) kezdetű enciklikáját idézve hangsúlyozta: csak az átfogó fejlődés tekinthető valós fejlődésnek, vagyis az, amely minden emberrel és a teljes emberrel foglalkozik.

A hiteles fejlődés mindig szolidáris. A globalizáció útján járó társadalomban a közjónak és az ez irányú elkötelezettségnek ki kell terjednie az egész emberi családra, a népek és nemzetek közösségére. A globalizáció folyamata alkalmat adhat az átfogó fejlődés előmozdítására, de csak akkor, ha a kulturális különbségeket a találkozás és a párbeszéd lehetőségeinek tekintjük. Továbbá, ha a világ erőforrásainak egyenlőtlen elosztása a szolidaritás új tudatára ébreszt, amelynek egyesítésére kell az emberi családokat. Megfelelő válaszokra van szükség a folyamatban levő nagy társadalmi átalakulások idején. Tiszta kell lenni azzal, hogy nem létezik hatékony fejlődés, ha nem segít elő a népek közötti találkozás, a kultúrák közötti párbeszéd és a jogos különbségek tisztelése.

Miért ne tekinthetnénk az elvándorlás világjelenségét, mint kedvező körülményt a népek közötti megértésre és a béke építésére, valamint a nemzetek fejlődésére? – tette fel a kérdést XVI. Benedek. Az elvándorlás arra hív bennünket, hogy helyezzük előtérbe az emberi család egységét, a befogadást, a vendégszeretetet, a másik iránti szeretet értékét. Ezt a javakban való osztozás, a kölcsönös részvétel és a másokról való gondoskodás mindennapi gesztusaira kell váltani. Ahhoz, hogy egymás iránt befogadjuk legyünk, a keresztényeknek legyünk készek Isten szavának meghallgatására, amely Krisztus követésére és a vele való egyetben maradásra hív.

Beszéde végén a pápa megállapította: a Jézus tanításához hű keresztény közösségek tisztelettel és figyelemmel fordulnak minden ember felé, különösen, ha nehézségek vannak. Hiszen Isten képére és hasonlatosságára lettek teremtve, valamint Krisztus vére által lettek megváltva. Az Egyház arra kéri tehát a híveket, hogy nyissák meg szívüket a bevándorlók és családjaik felé. Vegyék figyelembe, hogy nem problémát jelentenek, hanem olyan erőforrást, amelyet megfelelően fel kell használni az emberiség haladására és hiteles fejlődése érdekében.

(Vatikáni Rádió)

Jézus születése

Ismeretlen osztrák festő (1400 körül)
Osztrák Középkori Múzeum, Bécs

MIÉRT LETT ISTEN GYERMEK?

Nézem, nézem a barmok jászolyát. Benne fekszik a parányi gyermek. Pólyába takartan, a hidegben sirva, anyjára hagyott tehetetlenséggel. És ez a gyermek a végtelen Isten Fia? A világot teremtő Isten emberi testben? A gögös Arius eretnek azt mondotta, hogy ő nem tud letérdelni előtte, hogy imádjon egy tehetetlen gyermeket. Vajon a mi lelkünkön nem fut végig a kétely és vonakodás?

Isten titkai, bármelyiket nézem, először megbotránkoztatnak. Az Úristen nem a mi szűk koponyánk szerint látja az életet, hanem Ő a kicsinyességben is meglátja a nagyságot, például a legegyszerűbb pásztoremberben is a becsületes tisztaságot, és a nagyokban is meglátja az utálatos kicsinyességet, így a farizeusokban és írástudókban a nagyképtű gögőt. Épp ezért a felületes lelkek sarkon fordulnak Isten titkaitól, mondván: Fura beszéd ez, ki hallgatja ezt...?

Ha azonban tovább nézzük Isten titkait, csodálatot keltenek. Mert feltáruznak az élet nagy mélységei, a hazug emberi elképzelés mögött felderülnek Isten bölcs meglátásai.

Aki most is, karácsonyestén a gyermek Jézust nézi, először talán megbotránkozik, de aztán lassanként derengeni kezd: igen, Isten annyira szeret, hogy egészen leereszkedik hozzánk, egészen részese lesz sorsunknak, egészen magára ölti természetünket. Az apa, aki szereti gyermekét, négykézláb mászik a földön, hogy a kicsi lovagoljon rajta; az anya, amikor mesél a gyermekének, szinte gyermekké válik, úgy gondolkodik, úgy beszél – mert szeret, amennyire lehet. Leereszkedik, és hasonul a gyermekhez. Így szeretett minket az Isten is...

Aztán mire van szükség? Okoskodó tudósokra, gögös Heródesekre, pompában úszó gazdagokra...? Nem, nem, hanem kibékülésre. Az emberiség ugyanis megtagadta az engedelmességet Urával

(Folytatás a 4. oldalon)

Cserháti Ferenc püspök

BECSÜLJÜK ÖRÖKSÉGÜNKET

Az MKPK külföldi magyar lelekipásztori szolgálat ellátásával megbízott püspökének 4. körlevele a külföldön élő magyar, illetve magyarul beszélő hívekhez és lelekipásztorokhoz, 2009. karácsonyán.

Főtisztelendő Paptestvérek! Kedves Magyar Testvéreim!

Adventben Jézus Krisztusra irányítjuk figyelmünket, az Isten ragyogó képmására, „aki szebb, mint bárki az emberek fiai közül” (Zsolt 45,3). A Világ Világosságára, a fényesen ragyogó Betlehemi Csillagra tekintünk: az örök Hajnalsillagra, ki soha sem lát alkonyt, és visszatérve a sírból, „az emberi nemre szelíden árasztja a megváltás fényét, és el uralodik mindörökkön-örökké” (Exsultet). Az Isten Fiára, Isten megtestesült örök Igéjére tekintünk, mert az idegenben, hazánktól, szülőföldünkön távol, ősi magyar gyökereinktől elszakítva, az új idők és kultúrák változóságai között is Tőle várjuk az eligazítást, életünk értelmét, célját, kiteljesedését és örömet: „Jézus Krisztustól, aki ugyanaz tegnap, ma és mindörökké” (Zsid 13,8). Benne keressük a „Csodálatos Tanácsadót, az Erős Istent, az Örök Atyát, a Béke fejedelmét” (Iz 9,4), mindazt az igazat, jót és szépet, amit az evangéliumi örömhír jelent számunkra. „Benne nyertük el a megváltást, bűneink bocsánatát” (1 Kor 1,14), „az Evangélium és az élő Hagymány örökségét” (II. János Pál pápa, NMI 29), amely földi jólétet és örök üdvösséget kínál. Adventben ezért arra törekszünk, hogy Őt minél jobban megismerjük, szeressük és kövessük, és ezáltal részesei lehessünk a Szentháromság boldog életének; Vele együtt átalakítsuk, megújítsuk, emberibbé tegyük új környezetünket, sőt az egész történelmet, mígnem beteljesedik a mennyei Jeruzsálemben. „Ez a program nem változik együtt a különféle korokkal és kultúrákkal, még ha számol is a létükkel, hogy őszinte párbeszédet és hatékony kommunikációt folytathasson velük” (uo.).

Egy olyan korban, amikor körülöttünk minden változik, a magunkkal hozott értékek meginognak, és alig találunk biztos fogódzópontokat, számunkra ez a program még azzal is kiegészül, hogy saját múltunkban és egyéni fejlődésünkben is keressük és értékeljük azokat a támpontokat, amelyek az idegenben is elősegítik személyiségünk egészséges fejlődését és teljes kibontakozását: a magyar származás és a keresztény szellemiség, Szent István királyunk szellemi örökségének két olyan kincse, amelyet sohasem veszíthetünk el sérülések nélkül. Már csak ezért is becsüljük és ápoljuk sajátos keresztény és kulturális gyökereinket.

1. Adventben elsősorban keresztényi ígéreteinkre gondolunk, és igyekszünk újrakezdeni életünket Krisztusban. Ez a program számunkra különösen fontos, hiszen az idegenben főleg minket fenyeget a vallási és kulturális gyökértelenség, ami köztudottan elősegíti az új környezeti hatások, nem utolsósorban a helytelen viselkedésmódok

és rossz szokások elfogadását. A magunkkal hozott keresztény értékeket veszélyeztetni szomszédaink, munkatársaink és barátaink miénktől elütő felfogása és életmódja, az a fájtá gondolkodás, amely már teljesen figyelmen kívül hagyja Istent, elszakad a keresztény gyökerektől, és lényegében egy individualista, szekularizált és ateista világnézetre támaszkodik. Idegenben különösen fenyeget a veszély, hogy válogatás nélkül vesszük át új környezetünk életstílusát, és könnyen megfeledkezünk a szülőföldünkről hozott értékekről, olyan káros befolyások alá kerülünk, amelyek kikezdi hitünket, jó erkölcsünket, elszakítanak Istentől, a helyes vallási gyakorlatoktól, leszoktatnak az imáról, a szentgyónásról, a vasárnapi szentmisén való részvételtől, a házassági hűségéről, a család szeretetéről, és elsősorban az élvezetek, a pénz, a Mammon, az ÉN imádása felé terelik figyelmünket. A nemzeti, vallási, kulturális azonosságában megingott ember különösen fogékony az ilyen káros környezeti hatásokra, és könnyen a divatos bálványok áldozatává válik. Ezért az apostolok tekintélyével kérek mindenkit: „Ne hagyjátok, hogy különféle megtévesztő tanítások félrevezessenek benneteket” (Zsid 13,9). Legyen gondunk keresztény gyökereink és vallásos életünk ápolására, ami azt jelenti, hogy időnként csendesedünk, magunkba szálunk, elgondolkozunk a bennünket valóban meghatározó, fontos dolgokról: a honnan, hová, miért kérdésekről, és szívünkben ajtót nyitunk az Úr Lelkének, egyengetjük az Úr útját, és együttműködünk Vele, azaz nem a mulandókra, hanem a fent valóra irányítjuk figyelmünket, úgy kicsivel buzgóbban imádkozunk, rendszeresen látogatjuk a vasárnapi szentmiséket, jó elhatározásokat hozunk, és gyakoroljuk vallási kötelezettségeinket, főleg a szeretet parancsát, úgy amint ezt keresztény elődeink és nagyaink is tették, és ezáltal megbecsülést szerettek néptünknek. XVI. Benedek pápa még bíborosként fogalmazta meg: „Öngyilkosságot követ el az a kultúra és az a nemzet, mely megtagadja történelmének nagy vallási és kulturális örönlait” (Mérleg 93/I, 19. o.).

2. Szent István királyunk szellemi örökségének ápolása, keresztény hitünk mellett felvállalja sajátos nemzeti kultúránk értékeit: történelmünket, irodalmunkat, szokásainkat, bizonyos lelki kapcsolatokat jelent néptünkkel, szülőföldünkkel, óhazánkkal. Ez a kötődés persze sohasem zárja ki azt, hogy mindenütt törvényszerű, hűséges, tisztességes és becsületes polgári legyünk az új hazának. Ezzel együtt azt is könnyen elfogadjuk, hogy az etnikai, kulturális, nyelvi és vallási örökség ápolásának törvényes biztosítása mindig előnybe részesíti a közjót,

(Folytatás a 3. oldalon)

**BOLDOG KARÁCSONYOT KÍVÁN
OLVASÓINK AZ ÉLETLÜNK!**

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Karácsony – legenda vagy történelem?

Már jó ideje, hogy egy berlini olvasónk, kissé más fogalmazásban, feltette a fenti kérdést. Őt az foglalkoztatta, hogy az evangéliumok beszámolója Jézus születéséről tekinthető-e hiteles történeti forrásnak, vagy inkább arra szolgált, hogy a keresztény közösség hitét erősítse. Tekintettel arra, hogy Jézus születését számos csodás esemény övezi, nem lehet kizárni, hogy végső fokon legendás elemek is belevegynének a történetbe. Ez persze még nem kell, hogy azt jelentse: Jézus személye jámbor „kitaláció”, a róla szóló leírások pedig nem egyebek, mint „tanmesék”. Mégis, nem kell-e az Egyháznak ezekről a kérdésekről kritikusabban gondolkodnia és különbséget tennie az igazolható történeti tények és az idők során rájuk rakódott „körtés” között? – Az ÉLETÜNK karácsonyi száma újra aktuális teszi olvasónk kérdését.

A kérdés megközelítése

Természetes, hogy amióta az ember a Szentírás szövegeit – Ő- és Újszövetséget egyaránt – irodalmi és történeti szempontból kritikusán vizsgálja, elkerülhetetlen, hogy ilyen kérdésekkel szembesüljön. De az is világos, hogy a válasz, amelyet kap, attól függ, hogy milyen mércét alkalmaz. Magától értetődő, hogy ha a Bibliát történeti adattárként kezeljük, és korabeli forrásokkal összevetem, eltéréseket fogok felfedezni az adatközlés módszereiben, a közölt adatok vélt fontosságában és nem utolsósorban a közlés céljában. Amíg a profán történeti íratok (Tacitus, Suetonius, Plinius és a zsidó történetíró, Josephus Flavius) kvázi a „rend kedvéért” említik a názáreti Jézus alakját, tanítását, népszerűségét, addig az evangéliumok és a többi keresztény irat elkötelezetten foglalkozik vele. Céljuk Jézus Krisztus küldetésének és tanításának megismertetése. Ugyanakkor nem fér hozzá kétség, hogy az evangéliumok – elsősorban a „szinoptikusok” (Máté, Márk, Lukács) – közös forrásból merítenek: az első keresztény közösségek szájhagyományából. Ehhez járul Máténál a személyes kapcsolat Jézussal, lévén, hogy egyike volt a 12 apostolnak, Márknál, hogy Péter kísértőjeként annak igehirdetését jegyezte fel, Lukácsnál pedig Pál apostol hatása, akinek kíséretében találjuk (Kol 4,14; Tim 4,11; Filem 24). A három evangélium egybevetése azt mutatja, hogy a sok közös anyag mellett, mind egyiküknél felfedezhetünk egyéni leírásokat, ugyanannak a mondatnak különböző megfogalmazását.

Jézus születésének krónikája Máténál és Lukácsnál

Máté. Köztudomású, hogy Máté evangéliuma azok számára íródott, akik mint zsidók csatlakoztak a keresztény közösséghez. Ennek megfelelően rendszeres az utalás az ószövetségi jóváindulások beteljesedésére Jézusban: Ő a megígért Messiás. Ezért vezeti be Jézus születésének – elég szűkszavú – leírását a nemzetségtábla közlésével, amiből kiderül, hogy Jézus Ábrahám és Dávid egyenes leszármazottja.

Máté a következőkben, mint egyetlen evangélista, beszámol a napkeleti bölcsek látogatásáról, a menekülésről Egyiptomba, a betlehemi gyermekgyilkosságról és a Szent Család hazatéréséről Názáretbe.

Hogy mindez mikor történt, arra Máténál egyetlen utalást találunk: Heródes királyról történik említés, akinél a napkeleti bölcsek „a zsidók újszülött királya” felől tudakozódtak és aki – féltékenységből – megöletett Betlehemben minden két éven aluli fiúgyermeket (aprószenket). Heró-

desről tudjuk, hogy Kr.e. 37 és 4 között uralkodott. Jézus tehát nem sokkal Heródes halála előtt születetett.

Lukács. Az orvos, mint evangéliuma bevezetőjében említi, Jézus életére vonatkozólag „mindennek elejétől fogva gondosan” a végére járt. Az ő evangéliuma a Keresztelő születésének hírüladásával kezdődik. Ebbe kapcsolódik Gábor arkangyal megjelenése Máriánál, közölve vele, hogy Isten Fiának anyja lesz. Ezt követi Mária látogatása Erzsébetnél, majd előbb a Keresztelő s aztán Jézus születésének leírása.

Ezeket az eseményeket Lukács három alkalommal is beállítja a világi történelem folyásába: először jelezve, hogy a Keresztelő születése Heródes uralkodása idejére esett, másodsor József és Mária betlehemi útját kapcsolatba hozva az Augustus császár által elrendelt népszámlálással, végül a Keresztelő föllépésének időzítésével Tiberius császár uralkodása, Poncius Pilátus helytartósága, a helyi negyedes fejedelmek, köztük I. Heródes fia, Heródes Antipász uralma idejére (Lk 3,1-2). Róla egyébként Márk is szót ejt Keresztelő János fellépése kapcsán, amivel az ő evangéliuma kezdődik.

Ezek valamennyien ismert személyiségek, függetlenül az evangéliumokban történt említésüktől. És az is megállapítható, hogy a rájuk való hivatkozás megfelel annak a szerepnek és időpontnak, amelyet az evangéliumok nekik tulajdonítanak. Így az Augustus által elrendelt népszámlálásra Palesztina területén, Quiriniusz, Szíria helytartója utasítása értelmében Kr.e. 8 és 4 között került sor, ami összhangban van a számításokkal, amely Krisztus születését Kr.e. 7 és 4 közé helyezi. (Mint ismeretes, egy tudós szerzetes az V. században, Dionysius Exiguus, aki első ízben számította ki a Krisztus születése óta eltelt éveket, elszámította magát 4-7 évvel: ennyivel korábban született valóban Krisztus. Ennélfogva a jelenlegi 2009 helyett 2016-ot kellene írunk.)

A napkeleti bölcsek és az asztronómia

Máté, evangéliuma 2. fejezetében beszámol a „napkeleti bölcsek”, helyesebben keleti csillagjósok, vagy ahogy a nép nevezi őket, „háromkirályok” látogatásáról az újszülött Jézusnál Betlehemben. A történetnek van néhány szinte meszeszerű eleme. Ez arra indította a bibliai tudomá-

nyok egyes művelőit, hogy az egész leírást irodalmi betétek tekintésük, és csak jelképes jelentőséget tulajdonítsanak neki: Jézus nemcsak a választott néphez jött, hanem kezdetétől fogva a pogányokhoz is.

Az esemény kiváltotta minden idők csillagászatának érdeklődését éppen a csillag miatt, amely a „napkeleti bölcsek” útjában irányította. Johannes Kepler (1571–1628), a Prágában élő nagy német asztronómus volt az első, aki feltételezte, hogy nem egy rendkívüli égitestről van szó, hanem Kr. e. 7-ben a Szaturnusz és a Jupiter háromszor kerültek „konjunkció”-ba, ami egy rendkívüli fényerejű csillag benyomását keltette. Csillagjósokról lévén szó tudták, hogy a Jupiter a királyi csillag, a Szaturnusz a zsidó nép jelképe, találkozásuk a Halak csillagképében pedig a Földközi-tenger vidékét jelentette számukra. Ebből levonták a következtetést: megszületett a zsidók királya a Földközi-tenger közelében. Ez indította őket arra, hogy vállalják a hosszú út minden fáradsalmát. Mindebből mindenesetre igen nagy valószínűséggel állítható, hogy a „napkeleti bölcsek” epizódja nem mese, hanem a túlfűtött keleti fantázia szüleménye, hanem történeti esemény, jelentős teológiai mondanivalóval.

***

A mondottakból mindenképpen levonható a következők:

1. az evangéliumok ugyan nem történelmet közölnek, de történeti megbízhatósággal és hitelességgel rögzítik, amit tovább akarnak adni;

2. tartalmuk vallási jellegű, de beállítva a korabeli környezet, társadalmi és politikai helyzet koordinátáiba, megemlíti azok nevét, akik a hatalom birtokosaiként bizonyos fejleményekért felelősek voltak;

3. csodás, csodás események elbeszélése nem jelenti a hitelesség hiányát, ellenkezőleg, lehetőséget ad természetes, tudományosan magyarázhatók keresésére és egy szellemi világ (Isten) létének és működésének megközelítésére.

Mindent összevéve azt kell mondanunk: a címben szereplő „vagy-vagy” – „legenda vagy történelem” – nem állja meg a helyét: a karácsony eseményei, ahogy az evangéliumokban olvashatók, se nem legenda, se nem történelem csupán. Nem legenda, mert valódi történet közlő, de nem is csak emberi történelem, mert egy természetfölötti világosság belépéséről tudósít a mi világunkba.

Gondolom, nekünk, hívő embereknek nem kell a fejünket törnünk efféle problémákkal. Karácsony ennél sokkal több, egyszerűbb és átlátszóbb. Megmutatja, hogy Isten hogyan és mennyire szeret bennünket.

Frank Miklós

PÉLDA NÉLKÜLI MISE CSÁNGÓFÖLDÖN

Történelmi esemény Csángóföldön. Együtt misézett Petru Gherghel moldvai római katolikus püspök és Cserháti Ferenc esztergomi segédpüspök a Bákó melletti Lábnyikon. A példa nélküli szertartás a csángó konferencia záróakordója volt.

A moldvai csángómagyarak 1990 óta kéri a jászvári püspökséget, hogy engedélyezze magyar mise tartását. A pusztinaiak egy csoportja a Vatikánig is eljutott a kérésrel, de eddig csak ígéretet kaptak.

A magyar, román és latin nyelvű szertartáson Petru Gherghel jászvári püspök arra biztatta a híveket, hogy anyanyelvükön dicsérjék az Urat.

Két püspök egy kis csángó faluban. Az egyik a megyéspüspök, Petru Gherghel, aki részt vett a magyar nyelvű szentmisén (természetesen ő román nyelven celebrálta azt).

Ezzel egy olyan ajtó nyílt ki, amin most már be kell menni és szépen végigmenni az úton – mondta Diószegi László, a Teleki László Alapítvány elnöke.

A konferencia résztvevői áttörésnek neveztek a többnyelvű egyházi szertartást, és egyetértettek abban, hogy radikális lépések helyett a párbeszédre kell alapozni a magyar mise kérdésénél Csángóföldön.

Szöveg és kép: csango.ro

IMASZÁNDÉKOK

Decemberre

I.

Általános szándék: Hogy a gyermekeket tiszteljük és szeressük, és soha ne váljanak a kihasználás különféle formáinak az áldozataivá.

Biztató jó hír 2008. februárból: Az Észak-Ugandát hisz évig pusztító háborúskodás után a szudáni Juba városban béke megkezdését írtak alá, melynek értelmében az ugandai kormány és „az Úr ellenálló hadserege” végleges tűzszünetet léptet életbe. A nevezett „hadsereg” egy brutális lázadó erő volt, amely két évtized során harmincezerrel több fiút és leányt rabolt el, akiket arra kényszerített, hogy beálljanak a harcoló seregbe.

Jó lenne remélni, hogy a békének ez a jó híre végleges. Sajnos, naponta látjuk, hogy a fiú és lány katonák drámája egyáltalán nincs eltűnőben. Ez az embertelen gyakorlat főleg a következő államokban ismétlődik folytonosan: Afganisztán, Burma, Burundi, Csád, Fülöp-szigetek, Kolumbia, Kongó, Közép-afrikai Köztársaság, Nepál, Sri Lanka, Szomália, Szudán. ENSZ-statisztikák 300 000 gyermek katonáról beszélnek világviszonylatban; egyesek szerint sokkal több van. Csaladjuktól kitépve ezeket a gyermekeket általában fosztogatásra, gyújtogatásra, honfitársaik megcsontolására és megölésére kötelezik a falvak elleni támadásokban, harcokban. Ha nem fogadják szót, megverik vagy megölik őket. A lányokat módszeresen megerőszakolják, és a katonai parancsnokok neki rabslózáivá válnak.

Ugyancsak drámai és nagyon elterjedt tény a kiskoriakkal szemben, főleg a lányokkal, a nemi kizsákmányolás céljából folyó kereskedés. Szinte lehetetlen tudni, hány kiskori esik ennek áldozatául. A Nemzetközi Munkaszervezet 1 800 000-re becsülte a számukat. A legtöbbször Ázsiában található; de ez a tragikus valóság sok más országban is jellemző. Az áldozatok átlagos életkora 14 és 18 év között ingadozik (ez vonatkozik a gyermek katonákra is); de nem ritka, hogy már a 8. vagy 9. életévben elkezdődik a kizsákmányolás.

Az átfogó probléma – a kiskoriakkal való visszaélés – két formájáról (a legbrutálisabbakról) szözlünk. Ezen túlmenően az a pusztító tény, hogy negyvenmillió fiú és lány a hazájukban folyó fegyveres harcok miatt nem járhat iskolába, élénk tárja helyzetük ingató voltát és a velük szemben érvényesülő világrend igazságtalanságának nagyságát.

XVI. Benedek pápa, mint elődei is, többször írt és szölt e problémáról, akár az egész keresztény közösséghez, akár az érdekelt országok püspökeihez vagy szentszéki követeihez. A probléma oka nem csupán a kiálló gazdasági egyenlőtlenség és igazságtalanság, hanem a mély erkölcsi válság, a nemiség otromba, közönséges szemlélete is.

Isten, aki Gyermekként jött közenk, reményt önt belénk, és arra serkent, hogy imádkozunk és dolgozzunk egy igazságosabb és több megbecsülést nyújtó világért azok számára, akik kihasználást és kegyetlen bánásmódot szenvednek el.

II.

Missziós szándék: Hogy karácsonykor a Föld népei a megtestesült Igében ismerjék fel azt a világosságot, amely megvilágosít minden embert, és a nemzetek megnyissák ajtóikat Krisztusnak, a világ Üdvözítőjének.

Karácsony összetartásában valamilyen módon minden benne van. Vegyük ezt most szemügyre (persze csak töredékesen), szemlélődvé az izajási Emmánuel-könyv néhány sora nyomán. (Lz 9,1.5.)

A nép, amely sötétségben járt, nagy világosságot látott; a halál árnyékának lakói föl nagy fényesség ragyogott fel. (. . .)
(Folytatás a 4. oldalon)

BOLDOGGÁAVATÁS ESZTERGOMBAN

Magyar szentjeink és boldogjaink sorában Meszlényi Zoltán püspök alakja különleges helyet foglal el. Ő az első, aki hazánkban a sztálinista egyházüldözés áldozatai közül a boldogok sorába emelkedik – mondta szentbeszédében Erdő Péter bíboros az október 31-i boldoggáavatási szentmisén az esztergomi bazilikában.

Az ünnepi szentmise keretében zajló boldoggáavatási szertartást Erdő Péter bíboros primás, esztergom-budapesti érsek és Angelo Amato érsek, a Szentéavatósi Kongregáció prefekta végezte. A szertartáson jelen volt Julius Janusz érsek, apostoli nuncius, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia tagjai, határon túlról érkezett magyar és vendég püspökök, valamint a főegyházmegye papsága. A bazilikát zsúfolásig megtöltötték a határon innen és túlról érkezett hívők, akik között ott volt a római Collegium Germanicum-Hungaricum 41 hallgatója is, arra emlékeztetve, hogy az új boldog is az intézmény falai között folytatta tanulmányait. Megjelent Mádly Ferenc volt köztársasági elnök, a miniszterelnök képviselőjében Kiss Péter miniszter, Katona Béla, az országgyűlés elnöke, a köz- és tudományos élet képviselői és a diplomáciai testület több tagja.

A szentmise bűnbánati szertartása után Andrea Ambrosi posztulátor olaszul, Szőke János szalézi szerzetes, viceposztulátor magyarul kérte Meszlényi Zoltán boldoggáavatását, röviden ismertetve a püspök életrajzát. Ezután a Szentatya képviselőjében jelen lévő Angelo Amato érsek felolvasta a boldoggáavatásról szóló apostoli levelet, amelyet magyarul Udvardy György püspök tolmácsol. A Szentatya a levél tanúsága szerint megengedi, hogy Meszlényi Zoltán mátlól kezdve boldogként tiszteljék, és elrendeli, hogy liturgikus ünnepét március 4-én, menyenyi születésnapján tartsuk. Ezután került sor az új boldog arcképének leleplezésére. A boldoggáavatásért a Szentatyának Gaál Endre főigazgató, a székeskáptalan nagyprepostja mondott köszönetet.

Szentbeszédében Erdő Péter bíboros az olvasmányra és az evangéliumi részletre utalva figyelmeztetett: a keresztény ember küldetése, hogy Jézus Krisztust hirdesse, akkor is, ha üldözöttség kell elszenvednie. A Szentlélek azonban megadja a képességet és segítséget, hogy nyíltan tanúsokdjunk Jézusról.

Meszlényi Zoltán vértanú püspök élete a Szentlélek által megerősített keresztény ember tanúságtételének példája – mondta Erdő Péter, majd beszédének további részében felidézte az új boldog életének állomásait és gondolatait, amelyek az Egyházhoz, a Szentatyához való hűséget, állhatatosságát tükrözik. Rámutatott: tanítása ma is megrendítően aktu-

A boldog ereklyéje a bazilika mellékoltárájánál

ális, hiszen úgy érezzük, „hogy egyéni és közösségi önzésünk, rövidlátásunk, hatalomvágyunk, gyűlölködéseink olyan csapdába ejtettek minket, amelyből a magunk erejéből kiszabadulni nem tudunk”.

Beszéde végén a bíboros Boldog Meszlényi Zoltán közbenjárását kérte: „Könyörögi mindannyiunkért, hogy a szívek megújulása tegye jobbbá, boldogabbá körülöttünk a világot, és vezessen el minél több embert Krisztushoz”.

A felajánlás előtt a szembemiséző oltárhoz vitték Meszlényi Zoltán ereklyéjét, amelyet a szentmise végén helyeztek el a Szent Adalbert-mellékoltárában. Angelo Amato érsek köszöntő beszéde előtt hangzott fel Gounod Ave Maria című műve, Lakatos György hegédűművész előadásában. Amato érsek köszöntő beszédében kiemelte: Meszlényi Zoltán mátlól nemcsak a magyar, hanem az Egyetemes Egyház szentjeinek és boldogjainak sorát gazdagítja. A vértanúk soha nem kívánnak háborúságot és viszályt, megbékélésre és imádságra tanítanak, és Meszlényi Zoltán vértanúságának tanítása az Egyetemes Egyház és a magyar nép számára is – mondta az érsek. A szentmise a pápai és a magyar himnusz, valamint a Boldogasszony Anyánk eléneklésével ért véget.

(Magyar Kurír)

Meszlényi Zoltán vértanú püspök boldoggáavatási szentmiséje az esztergomi bazilikában

BECSÜLJÜK ÖRÖKSÉGÜNKET

(Folytatás az 1. oldalról)

hogy ez által biztosíthassa a helybeli lakosság megfelelő fejlődését, ami viszont már a mi javunkat is szolgálja, hiszen a közjó bizonyos „kulturális egyensúlyt” követel, ami ugyancsak magába foglalja alapvető kisebbségi jogaink tiszteletét, azt a lehetőséget, hogy megőrizzük és fejlesszük saját „kulturális arculatát”, azaz saját nyelvünk, hagyományunk, értékeink azon örökségét, amelyet általában a nemzet fogalmával és a „hazaszeretet érzéseivel” szoktunk összekapcsolni. II. János Pál pápa viszont ezen túlmenően arra is emlékeztet, hogy ezt a kulturális egyensúlyt sohasem lehet kielégíteni csupán törvényes eszközökkel, mert az hatástalan marad, ha nem párosul hozzá a lakosság ethosban gyökerező alaphozzáállása, elsősorban a nagylelkűség és a szeretet, és a kultúra hordozóinak az a képessége, hogy saját népiük és országuk kultúrájának eleven kifejezői legyenek, és ha ez a kultúra már csupán csak valamiféle jól őrzött muzeális örökséget képez. „Egy ténylegesen eleven kultúrának valójában nincs mit félnie az elnyomástól, mint ahogyan egyetlen törvény sem tarthatja azt életben, ha már kihalt a szívekben” (Üzenet a Béke világnapjára, 2001. január 1., nr. 14-15).

A Katolikus Egyház megbecsüli, tiszteli és nagyra értékeli a nemzeti kultúrákat, hiszen „amikor az Evangélium Isten országát hirdeti, ezt az embereknek meghatározott kultúra keretén belül kell életté váltaniuk” (GS 53), a kultúrák állandó és eleven dialógusát sürgeti, hogy gazdagítsák egymást. Az egyházi közösségekben a vendég és a vendéget ezert sokkal inkább „ajándék”, mint „idegen”, „mert amiként különb-különb tájakról és tartományokból jönnek a vendégek, úgy különb-különb nyelvet és szokást, különb-különb példát és fegyvert hoznak magukkal, s mindez az országot díszíti, az udvar fényét emeli, s a külföldieket a pöffeszkedéstől elrettenti. Mert az egy nyelvű és egy szokású ország gyenge és esendő” – olvassuk Szent István király intelmeiben (VI.). Az Egyház nem csak hitbeli, hanem kulturális otthonunk is, olyan szolidáris közösség, amelyben senki sem idegen és mindenütt otthon vagyunk, bárhol is élünk. Lehetőséget kínál arra, hogy benne egymásra találjon minden külföldön élő magyar, ápolja és kibontakoztassa saját örökségét, de ennek érdekében már nekünk kell fáradoznunk.

Nemrégiben Erdő Péter bíboros atyánk rámutatott arra, hogy a nemzeti kultúrák már önmagukban is valamilyen teológiai értékkel rendelkeznek és azokat becsülnünk és ápolnunk kell, „mégpedig azért, mert a teremtett világ értékes, hiszen Isten bölcsessége és szeretete mutatkozik meg benne. Ha övjük a ritka állatfajokat, a növényeket, a környezetünket, akkor egy olyan leheletfinom és bonyolult valóságot mint egy nemzeti kultúra, egy nyelv hogyan kellene a legnagyobb mértékben becsülnünk? Hogyne fedeznénk fel benne a teremtő Istennek a bölcsességét és zsenialitását? Ha pedig ez így van, akkor ezeket az értékeket óvni, ápolni, gondozni kell” – emlékeztet a magyar főpásztor és kifejti: „Az egyes nemzedékeknek az a feladata, hogy ezt a rájuk bízott értéket ápolják és továbbadják. Tehát úgy és azért becsülnünk meg a saját nemzeti kultúránkat és nyelvünket, amiért a másikat is tisztelni tudjuk. Ez a keresztény szemléletnek a sajátossága, hogy nem csak az egyiket tiszteljük, a másikat pedig lebecsüljük, hanem mindegyiket a Teremtő iránti szeretetből és elismerésből becsülöm és tiszteltem. Ha viszont ilyen értéke van a nemzeti kultúrának, akkor rá kell döbenni arra is, hogy a kultúra továbbadása, a hit továbbadása nagymértékben hasonló, szinte egymással összefüggő folyamat. Ahogyan nem lehet világnézetiileg semlegesnek nevelni egy gyereket – mert valamilyen hozzáállás, valamilyen világnézet mégiscsak átragad a nevelőről a neveltekre –, úgy nem le-

het kultúramentesen sem nevelni. Nem lehet azt mondani, hogy majd 20 évesen döntse el, hogy mi lesz az anyanyelve, addig pedig nem adunk át neki semmit a nyelvi kultúrából. A nevelés, a fejlődés folyamatában a kultúra nemzeti jellege és a világnézet konkrét arculata – a vallás, vagy adott esetben a vallástalanság – hat az emberre. Nekünk tehát, akik meg vagyunk győződve mind nemzeti kultúránk értékeségéről, mind hitünkünk nagyszerű és értékes voltáról, nincs is más választásunk, mint hogy minél hamarabb megosszuk a következők nemzedékkel azt, amit a legsebbe nekünk és a legjobban tartunk” – fejezi be buzdítását Erdő Péter bíboros, primás, érsek (MK, 2009. február 7). Keresztény magyar kultúránk megőrzése az idegenben nem könnyű feladat, mégis erre köteleznek azok az ősi szálak és gyökerek, amelyek a gondviselő Isten bölcsességéből, a teremtett világ rendjéből fakadnak, mindmáig meghatározzák és gazdagítják életünket.

*

Az elmúlt évben ismét meglátogattam több magyar közösséget az európai országokban, az Egyesült Államokban és Kanadában, és mindenütt tapasztaltam Híveink hűségese ragaszkodását ősi gyökereinkhez. A magyar közösségekben szentmiseket, szentbeszédet és előadásokat tartottam, helyenként bémáltam, családokat és beteget látogattam, találkoztam és elbeszélgettem az ünnepi fogadásokra összegyűlt hívekkel. Lelkipásztori látogatásaim során mindenek előtt a krisztusi evangéliumot hirdetem, és mint most is, ez által arra törekedtem, hogy a nagyvilági szétszórtságban élő magyar testvéreim megerősítsen őseink szellemi örökségéhez való kötődésükben, azaz egyetemes és nemzeti értékeink, édes anyanyelvünk és kultúránk, magyar hagyományaink és keresztény hitünk megbecsülésére és ápolására, magyar egysegre és összetartásra bátorítsam őket.

Lelkipásztori utazásaim során többször találkoztam és tanácskoztam a külföldi magyar lelkipásztorokkal is. A közös tanácskozások mellett fontosnak tartottam az egyéni beszélgetéseket is velük. Részt vettem az amerikai és európai magyar papok találkozóin, ezeken szentmiseket, elmékedéseket és előadásokat tartottam. Ahol a helyi lelkipásztorok jónak látták, vagy az ügyek megkívánták, szívesen találkoztam és tanácskoztam a helyi főpásztorokkal is. A Magyar Katolikus Püspöki Kar gyűlésein, egyéb találkozókon és nemzetközi konferenciákon képviseltem közös ügyeinket.

Míndez a szolgálat alig lenne megvalósítható a külföldi magyar hívek és paptestvérek nagylelkű hozzáállása, hozzájárulása és támogatása nélkül. Ezért ezúton is megköszönöm a külföldön élő magyar testvérek, lelkipásztorok és hívek minden nemes fáradozását keresztény hitünk és magyarságunk szolgálatában. Köszönöm irántam tanúsított szeretetüket, minden erkölcsi és anyagi támogatásukat közös lelkipásztori szolgálatunk megvalósításában. Isten fizesse meg minden nagylelkűségüket és figyelmeiségüket.

A közelgő ünnepet alkalmából kívánok mindenkinek lelkiükben gazdag, szép, bensőséges adventi szent idót, aztán kegyelemteljes karácsonyi ünnepeket és boldog új évet!

Míndezek után pedig, Nagyasszonyunk, a Boldogságos Szűz Mária, Szent István király és az összes Magyar Szentek közbenjárására, áldjon meg benneteket a mindenható Isten: az Atya, a Fiú és a Szentlélek.

München, 2009. november 29.,
Advent első vasárnapján

**Dr. Cserháti Ferenc c. centuriari püspök,
külföldi magyarok
lelkipásztori ellátásával megbízott
esztergom-budapesti segédpüspök**

Gyermekeknek

SZENT MIKLÓS NEM TÉLAPÓ!

Egyszer – még évekkel ezelőtt – tanúja voltam egy üzletben annak, hogy egy édesanya a Télapóval ijesztgette rakoncátlan kisfiát. December eleje volt éppen, s az üzlet tele Mikulás-figurákkal, kicsikkel, nagyokkal, mind-mind csokoládéból. Hát egy ilyen akart a gyermek, sőt követelt nagy hangon. Az édesanya pedig mérgeiben a Télapóval fenyegetőzött.

Illik vagy nem illik – akkor nemigen gondoltam az illendőségre – kiottartam az édesanyát, hogy a Télapó nem is létezik, az csak mesefigura, akár a Tavasztündér, vagy a Krampusz. A sok-sok csokoládéfigura viszont Szent Miklósnak állít emléket, akár tudunk róla, akár nem. Ő viszont nagyon is valódi volt, Myra város püspöke, aki még a Niceai Zsinaton is részt vett. Szóval igazi történelmi személyiség. Az ő emléket idézi minden évben a sokmilliónyi csokoládéfigura, továbbadva a szent szeretetét.

Miklós püspök ugyanis rengeteg emberen segített földi életében. Különösen is

szerezte a gyerekeket. Ezekről a dolgokról bizonyára hallottatok már a templomban, vagy a hittanórán. De tudjátok-e, hogy Oroszországban annyira tisztelik őt, hogy ő az ország fő patrónusa? S azt tudjátok-e, hogy Szent Miklós a tízennégy segítő szent egyike? És tudjátok-e, kiknek a védőszentje? Még felsorolni is nehéz; a tanulóké, a gyermekeké, a leányoké, a hajósoké, a foglyoké, a pékeké, a kereskedőké, a gyógyszerészeké, a jogászoké.

Úgye egyetértetek velem, hogy egy ilyen nagyszerű ember, egy igazi szent alakját nem foglalhatja el egy nem létező mesefigura? Persze azért megvan a helye a Télapónak is. De csak a mesekönyvekben. Azt pedig a legkisebb gyermek is tudhatja, hogy a meshősökhöz nem szokás imádkozni, sem pedig kémi vagy vámi tőlük bármit is. Am Szent Miklóssal más a helyzet, mert ő nem meshős, hanem igazi ember, aki ráadásul „igaz” ember volt...

András bácsi

Fiataloknak

ÖRÖMHÍR

Vannak emlékeim, képek, amelyek elgondolkoztatnak s ugyanakkor fel is vidámitanak... Valamikor, már elég régen volt, megragadta a figyelmemet egy kép: az unokaöcsém olvasni tanul. Buksi fejét mélyen a könyv fölé hajtja, mutatóujját minden betű-szóttagot követve próbálja megfejteni a leírt szöveg értelmét. Nem mondom, hogy mindig, az első nekifutásra minden kibetűzőz szónak, mondatrésznek értelme volt, de öröm volt nézni sugárzó arcát, amikor végre sikerült.

Gondoltam magamban: csak így tovább! – hiszen most és így fedeztet fel és hódít meg a világot... Így fogod megérteni a világmindenséget, a mesék varázslatos világát, a mondatokat, legendákat, Robison Crusoe, Winnetou, Tarzan és társai izgalmas történetét és még mennyi minden más... Egy nap megértéd azt is, hogy a felnőttek, akik már ugyan folyéko-

nyan tudnak olvasni, néha úgy érzik, hogy még mindig „elsősök”. Hírek, események, néha rejtett üzenetek árasztják el őket, amelyek előtt értetlenül állnak, de talán csak azért, mert már nincs meg bennük az a kíváncsi lelkesedés, mint a szavakat silabizáló nebulóban...

Ilyenkor, karácsony előtt el kellene gondolkodni azon, hogy ennek a csodálatosan szép ünnepnek az üzenete miért jelent olyan keveset nagyon sok embernek. Nem ismeri, nem tudja megfejteni rejtelmét, mert mindent tudni és ismerni vélt hozzáállásából csak egy valami hiányzik: a mindent felfedezni és befogadni akaró gyermeki lelkiület. Ne tegyük mást ezekben a napokban, csak ennyit: ezt az egyetlen mondatot, gyermek és felnőtt, betűzzük, silabizáljuk együtt. „Ma megszületett a Megváltó, Krisztus az Úr, Dávid városában” (Lk 2,1-14).

Pál atya

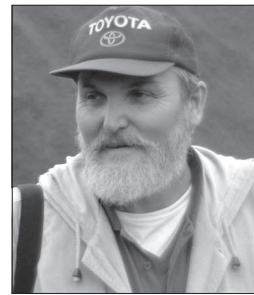
DÉLVIDÉKI PÜSPÖK PERUBAN

A Peruban szolgáló délvidéki ferences püspök, Zserdin Antal Gellért tett tanúságot október 14-én a Lateráni Szent János-bazilikában megrendezett missziós virrasztáson.

„A Gondviselés titokzatos útjainak köszönhetően püspöke lettem a perui őserdő bennszülötteinél az Amazonas vidékén, San Ramon központtal” – mondta a püspök, aki a múlt század hetvenes éveiben érkezett misszionáriusként a latin-amerikai országba a zágrábi ferences provinciából. „Miközben evangelizáltam az indiánokat, magam is evangelizálódtam. A sűrű őserdőt átszelő sok-sok ösvény és folyó mentén kitarotn törökszűnk missziós és bennszülött munkatársaimmal, hogy szába szökjenek az Ige magvai, melyeket Isten minden ember szívébe beleültetett.”

A lendvai születésű püspök elmondta, hogy az Amazonas népe elszánt küzdelmet folytat a fakitermelésben érdekelt pénzemberekkel szemben a trópusi erdők megmentéséért. „A perui köztársasági elnök néhány hete felkért minket, püspököket, hogy legyünk békéltetők a gyakran véres konfliktusokhoz vezető vitákban. A bennszülöttek pasztorációjáért felelős püspöki bizottság koordinátorként elkötelezett támogatója vagyok az Amazonas-vidék és az Andok őslakosságának” – tette hozzá.

Peru népessége 28 millió, 88 százaléka katolikus. Az Egyház a spanyol gyarmatosítás és az első misszionáriusok megérkezése után a XVI. században gyökeret eresztett, de az Andokon túli hatalmas őserdőkben ma is vannak még olyan bennszülött törzsek, amelyek nem hallottak Krisztus Örömhíréről. Az ország 45 egyházi közigazgatási egységre van osztva, 1500 plébánia keretében folyik a lelkipásztoroké. 2900 pap (1650 egyházmegye, 1250 szerzetes) működik. Az Ama-

zonas missziós vidékén az Egyház szervezetségi foka és a helybeli papság létszáma még nem érte el azt a szintet, hogy püspökségek alakuljanak. Itt úgynevezett prelaturák és apostoli helynökségek működnek. Az apostoli helynökségek egyike San Ramon, melynek 2002 óta Zserdin Antal Gellért a püspöke. A közel magyarországnyi

kiterjedésű, 400 ezer lelket számláló vikáriátus területén még ma is élnek felfedezetlen törzsek. A bennszülöttek száma körülbelül 55 ezer fő, a többiek az ország más részéről érkezett bevándorlók. A helynökségekhez 18 missziós plébánia tartozik, 23 (11 egyházmegye, 12 szerzetes) papja van. Munkájukat 67 szerzetesnővér és 15 szerzetesestvér segíti. Peru evangelizálásában a ferencesek a kezdetektől fontos szerepet játszottak. Az országban ma is 270 ferences tevékenykedik, sokan közülük az őslakosság körében.

Ferences Sajtóközpont

MIÉRT LETT...

(Folytatás az 1. oldalról)

és Istenével szemben, föllázad Alkotója ellen. Ezt a mérgező betegséget csak egy orvosság gyógyítja: a legteljesebb engedelmesség, egészen a halálig, mégpedig a kereszthalál. Kezdve a gyermekké válástól, a szegénysorsban való szüléstől. Akinek nincs gyomorsava, annak sósavval pótolják; akinek nincs a csontjában mesz, annak babbal kell pótolnia a meszet. Ahol az elégedetlenség rontja az emberi természetet, ott egy orvosság használat: Isten Fia emberi testet öltött, kiscsinnyé lett, tehetetlenné, pályába tartarta és szegényé – engedelmségekéből.

Ezért lett az Isten gyermek... (A Szív 1948. december 25-i számából)

IMASZÁNDÉKOK

(Folytatás a 2. oldalról)

Gyermek született nekünk, fíú adatott nekünk;

hatalmat kapott a vállára, és ezt a nevet adták neki: csodálatos-Tanácsadó, erős-Isten, örök-Atya, béke-Fejedeleme.

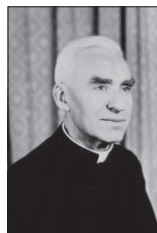
Az egyiptomi fáraó koronázása meg az öszvetségi nagyok (Mózes, Dávid, Salomon) kiválóságai adják a mondanivaló kiindulási alapját. Maga a szerző a kortárs és a jövő Emmanuelról („Velünk az Isten”) szól. Jézus születésével teljessé válik ez a mindent magába foglaló valóság. Isten részvételével íseltek irántunk; fölébe hajol az emberiségnek, sötétségünket felderíti egy Kisdéd mosolyával.

Szemléljük az Istengyermekeket; imádkozzunk az általános szándék szerint a világ gyermekeiért: törökénységükben és védelemükben segítségük és szerességük, soha ki ne használják, és vissza ne éljenek velük.

A missziós szándékban a Szentanya (mint ahogy évenkénti karácsonyi üzeneteiben) arra hív: imádkozzunk, hogy Jézus fénye elérje a Föld minden határát. Gazdagok és szegények, vezetők és egyszerű polgárok, nők és férfiak, nagyok és kicsinyek: valamennyien nyissák meg szívük ajtaját Krisztus világságának. Ez a Világosság irányítása lépéseket a béke és az egyetértés felé, amelyre az emberiségnek ma (is) sürgető szüksége van.

Claudio Barriga SJ – Nagy Ferenc SJ

MEGEMLEKEZÉSEK ZÁGON JÓZSEF SZÜLETÉSÉNEK 100. ÉVFORDULÓJÁRÓL

fennállására emlékeztek. Október 31-én a tatai kapucinus templomban tartottak ünnepi szentmisét a helyi piarista öregdiákok szervezésében Zagon József emlékére.

A szentmisére meghívták Rómából Zagon József mai utódait, Ruppert József piarista szerzetest, a Szent István Alapítvány elnökét és a Szent István Ház igazgatóját, valamint Németh Lászlót, a Pápai Magyar Intézet jelenlegi rektorát. Zagon József 1953-tól 1964-ig volt az Intézet vezetője, az Alapítványt 1965-ben hozta létre, a zarándokházat pedig 1967-ben avatott fel.

A 100. évforduló napján, november 2-án a római Pápai Magyar Intézet kápolnájában tartott szentmisét, ahol az

Intézet közössége, a Vigilancia Bizottság és a Szent István Alapítvány tagjai hálás szeretettel emlékeztek egykori előjáróikra, illetve alapítójukra, arra a papra, akinek köszönhetően az ötvenes évek közepén megjelenhetett és Magyarországra is eljuthatott a Békés-Dalos újszövetségi Szentírás fordítása.

***

Zagon József Agostyánban született 1909. november 2-án. Bécsben szentelték a Győri Egyházmegye papjává 1935. július 14-én. Apor Vilmos győri püspök 1943-ban irodaigazgatójává nevezte ki. 1946-ban győri kanonok lett. A kialakult politikai helyzet miatt 1949. január 6-án kénytelen volt elhagyni Magyarországot. Az Egyesült Államokba akart utazni, erre azonban nem került sor, mert XII. Piusz pápa a Magyar Püspöki Konferencia megkérdését követően 1950 nyarán kinevezte a külföldi magyarok apostoli vizitátorává. Rómában telepedett le, központi irodáját pedig Innsbruckban nyitotta meg. Rómában az Actio Catholica in Exteris egyik vezetője lett.

1951-ben közreműködésével jött létre az Anonymus Könyvkiadó,

amelynek 1958-ig első igazgatója volt. XII. Piusz 1952-ben titkos pápai kamarási címmel tüntette ki. 1953-ban a Pápai Magyar Egyházi Intézet (PMI) igazgatója, miután az Exsul Familia apostoli konstitúció megjelenését követően megszűnt vizitátorai beosztása. 1953-ban az Olaszországban élő magyar emigránsok nemzeti vezetője. 1956-ban a Sacra Congregatio Consistorialis legfőbb tanácslába kapott kinevezést. Ugyanebben az évben pápai prelátus, 1963-ban pedig a Santa Maria Maggiore-bazilika tiszteletbeli kano-nokja lett.

1964. november 5-ig vezette a PMI-t, amikor a Vatikán és a Magyar Állam közötti 1964-es részleges megállapodásban foglaltaknak megfelelően átadta azt a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia képviselőinek. 1965-ben létrehozta a Szent István Alapítványt, majd a Szent István Zarándokházat, amelyet 1967. augusztus 20-án szenteltek fel. 1971-ben kulcs-szerepe volt abban, hogy Isten Szolgája Mindszenty József bíboros elhagyta a budapesti amerikai követséget, és nyugatra távozott.

Németh László, Róma

Floridai levél

SZÁMOK
TÜKRÉBEN

A gazdasági recesszió még erősebben érinti a női munkavállalókat, mint a férfiakat – jegyezte meg az USA munkaügyi miniszternője, Hilda Solis. Angliában a Manchester Business School professzora, Marilyn Davidson a messzítávolsági jövőbe tekintve riasztó képet. Amennyiben nem történnek alapos változások – írja –, a női-férfi munkabér közötti különbség (Angliában) csak 187 év múlva rendeződik! De hogy van ez máshol?

A statisztikai adatoknak kijáró óvatossággal nézzük a számokat, előrebocsátva, az összehasonlítások mindig a férfiaknak kedveznek. Az USA-ban 1 dollár helyett a nő csak 73 centet kap, Németországban az arány 1 a 0,78-hoz. Sokkal jobb a helyzet a skandináv államokban, az átlag különbség 10% körül mozog, míg – ki hitte volna – Indiában csupán 3%. A negatív világrekordot a hatalmas kiterjedésű Brazília könyvelheti magának. De néhány tényre nem vizsgálunk rá még a legpontosabb számok sem. Így arra, hogy a célba vett államok összalakosságát illetően mi az arány a bérért, fizetésért dolgozó férfiak és nők között. A másik nagyon lényeges kérdés: földünkön az érintett korosztályokban hány százaléknak van egyáltalán lehetősége tanulni, és milyen fokú a végzettsége? Például a tálibok filozófiájába nem férnek bele a tanult nők, ezért nemcsak tiltják a lányok iskoláztatását, hanem kegyetlenül büntetik/bántalmazzák még a „teten ért” kis elemistákat is, akik vétenek a tilalom ellen! Máshol a szükség, a nyomor, a különböző okok miatt mekénkülni kényszerülők kétségbeesztő helyzetbe, a pusztá lért folyó küzdelem eleve lehetetlenné teszi az iskoláztatást. A számok arról sem beszélnek, hogy egy nő a „fizetett” munkája mellett még hányféle tevékenységet végez.

Visszakanyarodva Marilyn Davidson egyetemi tanár fejtegetéseire, meglepő az a megállapítás, mely szerint a nők és férfiak fizetése/juttatása közötti különbségekhez hozzájárulnak maguk a nők is. Más a „hozzzáállásuk”. Mert amíg a férfi az egyre magasabb fizetésért, beosztásért küzd – hiszen neki ez a siker fokmérője – a nő megelégszik a jól végzett munka megnyugtató érzésével. Hozzájárul továbbá az is, hogy (kivételektől eltekintve) a nőnek kisebbek az elvárásai, nem harcolnak eléggé az előmenetelért. Nem akarják, hogy agresszívnak tartsák őket. És – tegyük hozzá kiegészítésként – az irodai, stb. munka mellett még éppen elég feladat vár rájuk. A napi 6-8 óra létélésével nem áll meg a menet, nem jön a pihenés. A „munka” megy tovább – teljes erővel.

A nők munkájának bizonyult sokoldalúságára mulatságos kapcsolatban mutat rá a tekintélyes *The Brazilian*, a havonta két nyelven, angolul és portugálul megjelenő újság.

A brazilok nagy sikerű ironője Clarice Lispector. *A The Brazilian* pillanatfelvétele Clarice otthonába viszi el az olvasót, aki így döbben rá, hogy milyen zűrés körülmények között születnek az ő amíryra kedvelt olvashatmányai.

Reggeli pillanatfelvétel. Clarice a konyhaasztalnál ül. Előtte az írógépe, körülötte zsi bonganak a gyerekei. Sipol a vízforráló. Az ajtóban megjelenő férje kedvenc ingének a gallérját keresi rajta. Clarice pedig – mit is tehetne mást – mindenkire figyelve kopogtatja a sorokat az írógépén...

Bitskey Ella,
Sarasota

A POKOL MALMAI

A közelmúltban egy németországi felolvasókörúton lévő magyar író Münchenben egy kérdés-re válaszulva elismeréssel szölt Németországról, mert – mint kifejtette – sikerült mind a barna, mind pedig a vörös történelmi múltat feldolgozni. Ez nagymértékben segíti az erkölcsi megtisztulás folyamatát, annak ellenére, hogy megtörtént bűnöket csak megbánni lehet, de jóvá tenni aligha. Ilyenekben pedig igencsak bővelkedett a huszadik század két szörnyű diktatúrája: a fasiszmus és a kommunizmus. A múlttal való szembenézés nélkül csak jóval lassabban hegednek az elnyomó rendszer okozta sebek. Tény, hogy a történet lassú feldolgozása Magyarországon is folyamatban van, erre utal számos könyv, monográfia.

Huszár Tibor történész legújabb könyve „A pokol malmai” is része annak a nehézkesen haladó feltárási munkálatnak, amelynek célja az évtizedeken át elhallgatott, sőt letagadott események történelmi közegbe való beágyazás útján történő bemutatása. Huszár Tibor a hírhedt ÁVH egyik vezetőjének ügyét taglalja a fellelhető dokumentumok alapján. A szerző is hangsúlyozza könyvének előszavában, hogy sok adat-hozzáértés ma nem lehet hozzáférni, tehát be kellett érje azokkal, amelyek a történész kutatók számára feloldottak a korábbi titkosítás alól. A kötet olyan korszakba vezet

el, amelyben a hatalom csúcsán lévő is a bizalmatlanság légkörében szünet nélkül keresték és irtották az ellenséget – így alakulhatott ki egy olyan paradox helyzet, amelyre

tökéletesen ráillett a francia forradalom egyik vezéralakjának, Robespierre-nek szállóigévé vált mondanója: a forradalom felfalja gyermekeit.

Ami 1945 után a vasfüggönyöt keletre eső országokban történt, elképzelhetetlen lett volna a fanatikus vakhit nélkül, ami számos kommunista, így az ÁVH magas beosztású vezetőit is áthatotta. Szűcs Ernő, a Szovjetunióból a Vörös Hadsereg nyomában hazatért állambiztonsági tiszt dossziéit az a saját tiszteletéről, aki Londonban vészelte át a második világháborút, hogy kelepcebe csalhassa és mint eretnek-elhajlót bedarálhassák a pokol malmai. Szűcs Ernő közvetlen munkatársait nem egyszer arra inti, hogy ne hagyják magukat soha befolyásolni a tényektől. Már ez a figyelmeztetés is a sű-

lyos lelki torzulás iskolapéldája, noha ezt az álláspontot az elnyomó rendszer használatvezőinek zöme is magának mondhatta, ugyanis külföldi útjai során nem hagyta magát „megtéveszteni” a látottak által... Az olvasót borzalommal tölti el, hogy juthattak olyan sokan odáig, mint Szűcs Ernő – aki ugyan elnyerte méltó büntetését, mégpedig éppen attól a szörnyű gépezettől, amelynek maga is csupán egy fogaskereke volt, de áldozatainak jórészt a mai napig a feledés homályja fedi.

Huszár Tibor dokumentumkötetének lapjain olyan alakok kelnek életre, akik egykor hús-vér bizonyítékaik voltak a gonoszság megtestesülésének, és még ha hittek is a Párt vagy a Szovjetunió tévedhetetlenségében, híján voltak a keresztény-nyugati erkölcsi értékeknek és céljaik megvalósításában elrugaszkodtak az emberi érzés legpárányibb szikrájától is. A szerző azon túl, hogy történelmi színterének megfelelően szigorúan ragaszkodik a bizonyítható tények tállalásához, aktívan közreműködik egyfajta katarzishoz is, mert csakis az erkölcsi alapértékek helyreállítása és a társadalom körében történő megszilárdítása szolgálhat zálogként arra, hogy amiről „A pokol malmai” című kötetben olvasunk, ne ismétlődhessenek meg soha többé.

(Huszár Tibor: *A pokol malmai*; Corvina Kiadó, Budapest 2009)

Vincze András

KEDD REGGEL

Miért éppen kedd? Mert akkor van Szűcs Vilma barátom tornaórája, amelyen nekem „hazafias kötelességem” időben megjelenem.

– A többiek elkéshetnek, de te magyar vagy, neked példát kell mutatnod!

Nos, Vilma tornaórája ürügyül szolgál arra is, hogy reggeli teendőimet sebtében összcspavva, előbb „leleplek” hazulról, s kiülve a tóparti kávéházba, olvassak, írjak, elmélkedjem...

Othton persze ezt nem közlöm. Aligha értenék meg, mit jelent ennek a lopott órának az intenzitása. S az az érdekes, hogy Vilma tornaórája nélkül nem tudom megvalósítani! Más alkalmakkor ez nem megy, noha százszor elhatározom, hogy minden kötelesség nélkül is fölkelek időben, és... De nem is a fölkeléssel van a baj, hanem az érveléssel! Nemcsak a család, hanem önmagam felé is! Mintha valami szégyellnivaló lenne abban, hogy az embernek magányra van szüksége, s nem akármikor („ha a napi munkámat elvégeztem”), hanem reggel, a friss levegő, a harmatos fűvek társaságában...

Egyetlen elolvasott mondat ilyenkor száz másikat virágozik. Az elme és a szív ilyenkor éppolyan tiszta és átlátszó, mint a tavaszi ég...

*
Kedd reggel.

A La Lanchetta teraszáról a parti sétányt szelgelező, piros virágú kaméliabokrokra, a fehér bordájú sétahajókra, a valószerűtlenül sima, csöndes vízre látni, amelyen többek között az én világoskék ladikom is ringatózik. Fülledt napokon átevezünk vele a szemközti San Rocco-ba ebédelni. A kis, zöld lombos csárndék csak a tő felől lehet megközelíteni, tehát első sorban „vízi emberek” látogatják. A „parkolót” meszelt cölöpök s hozzájuk csatlakozó, rövid stúgek alkotják, amelyekben, ha nem vigyáznak, szállka megy a talpunkba.

*
Kedd reggel.

Kedd reggelként, mielőtt beülök a bárba, kivesszem leveleimet a postafiókból. Ritkán fordul elő, hogy nem találok semmit. Ha ki sem mozdulok az odúmból, akkor is állandó kapcsolatban vagyok az egész világgal; jobban, bensőségebben, mint az ide-oda bolyongók.

Először is az újságok! A legtöbb nyugati magyar nem él teljes mértékben a szabadság adta lehetőségekkel, pedig mi előnyösebb helyzetben vagyunk az itt élő bennszülötteknél is, hiszen nemcsak nyugatról, hanem keletről is „első kézből” kapjuk a híreket. Olvashatunk mindent és mindennek az ellenkezőjét is! Milyen rendkívüli lehetőség a tájékozódásra, az értesülések összehasonlítására, a látóköri tágiására. Idegen nyelvű lapok és magyar sajtótermékek – öt világészéből! Ha nem is olvasok el minden cikket (lehetetlen és fölösleges lenne), csak átfutom a címetek és íróik nevét, akkor is óriási tudásra teszek szert. Az ismerősök fejtegetéseit pedig szinte személyes üzenetnek tekintem.

Levelezésem (régem, a „bibliai időkben”) csupán szűk rokoni, baráti körömben korlátozódott. Ezen kapcsolataim később erősen beszűkültek, hiszen a hazaiakról régóta nem beszélünk „egy nyelvet”. Viszont megköszorozódott a gondolatcserém azokkal, akikhez „szakmai” kötelek fűz: nyugati politikusok, közéleti emberek, írók, művészek a világ minden tájáról, na és nem utolsó sorban cikkeim, könyveim olvasói, akik néha megható kedvességét és figyelmet tanúsítanak irányomban.

Egyre több olyan partnerem van, akit személyesen nem ismerek. A különös az, hogy egészen meghitt, bizalmas barátság alakulhat ki ilyen esetekben is, (Folytatás a 7. oldalon)

MEISTER ÉVA ZÍNMFÜVÉSZNŐ
BEMUTATKOZÁSA MÜNCHENBEN

Az 1956-os forradalom évfordulójának megünneplése a Széchenyi Kör rendezésében idén különös élményt jelentett a résztvevőknek. Az est kiemelkedő vendégelőadója az erdélyi származású Meister Éva zínmfüvész-nő volt. „Psalmus Hungaricus – 1956” című irodalmi műsorában a magyarság szabadsággyárlól és harcairól szölt és dalolt; versekkel, székely és magyar népdalokkal szinesítve vezette hallgatóit a magyar történelem dicső korszakain át – a Rákóczi-féle szabadságharcotl napjainkig.

Meister Éva különös, mélyen zengő, bársonyos hangja az 1956-os forradalom eseményeinek és hőseinek tragikus sorsát, a hősiesség önfeláldozás feldolgozó emlékeit oly megrendítőn, elemi erővel elevenítette fel. Egy-

szerűen és tisztán vezetve végig a hallgatóságot a „csillagok útján” –, több-ségüknek könnyeket esalt a szemébe...

A karizmatikus zínmfüvész-nő bemutatkozása a müncheni magyar hallgatóság előtt sokakban őszinte érdeklődést keltett személyes sorsa, származása és művészsé-érése-nek története iránt is.

A művész-nő a székelyföldi Oldhévizen született, a brassói érettségét követően a marosvásárhelyi zínmfüvészeti főiskolán végzett. A Marosvásárhelyi Nemzeti Színház tagjaként sokoldalú szerepkörben aratott sikert, míg 1987-ben családjával Magyarországra menekült. 1989 óta önálló előadóestjeivel járja – modern Déjnyéként – Magyarországot, Németországot, Erdélyt és a Délvidék városait, falvait. Rendező-

ként is sikeresen mutatkozott be a szolnoki gyermekszínház, a Kölyök Színház vezetőjeként. Férje Molnár H. Lajos író, gyermekei: Magor és Boglárka.

November 1-jén, a reformáció évfordulóját ünneplő Református Magyar nyelvű Egyházközösség rendezésében – a hagyományos vasárnapi istentisztelet után – a Kreuzkirche színháztermében került sor Kocsis István „Árva Bethlen Kata” című monodráma bemutatására a zínmfüvész-nő előadásában.

Meister Éva a nagy lelki sodrások és kirobbanások, katarzisos mestere. Előadásaival maradandó emléket állított a müncheni magyarok szívében, s bizonyval beírta nevét a kiemelkedő tehetségek és sikeres művészek lexikonjába.

Lányi Irén

„A HIT EREJE KÉPES KIEMELNI A BŰNBŐL”

Olaszországi zarándoklat és körút

München, Rosenheim és Kempton magyar híveihez csatlakoztak néhányan Erdélyből és Magyarországról, így 67 fő indult el október 10-én hajnalban a Münchener Magyar Katolikus Misszió által tervezett útvonalon, melynek minden állomása kiemelkedő jelentőségű: Verona, Padova, San Marino, Loretto, Manoppello, San Giovanni Rotondo, Pompei, Róma, Assisi.

A program dús volt, így erős tempót követelt a résztvevőktől. Verona, utunk első, gyönyörű állomása. Legismertebb nevezetességei: az Aréna, a Piazza delle Erbe, közepén a szökőkút és a „Veronai Madonna” (itt tapasztalhattuk meg először, hogy az olaszok fagyaltkínálatának ivászatéka végtelen), és Shakespeare Rómeó és Júlia című művéből oly híressé vált Júlia erkélye. Pádua felé haladva, utunkat színesítette Baumgartner Antal zarándoktársunk történelmi eseményeket és Szent Antal életét tartalmazó elbeszélése. A Szent Antal-bazilika a rendházal és a kolostorudvarral a világ egyik legnagyobb művészeti mesterműve, a kereszténység egyik leghíresebb és leglátogatottabb szentélye. Itt őrzik a szent földi maradványait és a tárgyi emlékeket. Turisták özönlenek a világ minden tájáról, hogy csöndes áhítattal, imával adozzának a szent emlékének. Szentmise után elindultunk a világ egyik legkisebb állama, San Marino felé. Betekintettünk Szent Marino kápolnába, megnéztük a San Marino-kolostort, böklásztunk a girbe-gurba kis utcáskákon. Loretto, a világ egyik leghíresebb kegyhelye felé haladva utunk egy felé törő cédrusok, vadon nő leanderbokrok, virágok, olajfa ültetvények övezik. A Szent Ház-bazilikában áll Mária csodás módon idehozott názareti háza, Mária születésének és Jézus nevelkedésének színhelye. Manoppelloban őrzik a kapucinusok „Veronika kendőjét”, egy 17x24 cm-es fát, amely mindkét oldalán egy férfi arcmasát hordozza. Tudományos kutatások kiderítették, hogy a kendőn lévő és a torinói halotti leplelő arc megegyezik. Számos csodás gyógyulás fűződik a Kendőhöz. Hosszú várakozás után kis csoportunknak is sikerült a Szent Arc előtt magyarul fohászoknia. Az imádkozást továbbtatva is folytatott, a buszban Reiz Mária zarándoktársunk a családokért mondott imát, felkészítve minket a következő szent hely, San Giovanni Rotondo, Pio atya működési területének megismerésére. Az Olaszországban máig rendkívül népszerű Padre Pio 1918. szeptember 20-án kapta meg Jézus sebeit, a stigmákat, és viselte haláláig. San Giovanni Rotondo ma Európa leglátogatottabb búcsújáró helye. Pio atya sírját évente hétmillió zarándok keresi fel a kapucinus kolostorral egybeépült Kegyelem Anyja-templomban, ezzel megelőzve a lourdes-i és fatimai kegyhelyeket. Pompei, az ókori római romváros Nápoly közelében, a

Vezűv lábánál fekszik. Végigbotorkáltunk kőköcskain, majd elindultunk az „örök város”, Róma felé. Párnasok itt tartózkodásunkat a szálláshelyünkön kedvesen szorgoskodó nővérek is kellemsé, széppé varázsolták. Gyalogos kultúra-túránk a Piazza Navona három díszkútjával és Szent Ágnes-templomával, a Spanyol-lépcső, a csúcsán álló Trinita dei Monti-templommal és a Trevi-kúttal kezdődött. A város nevezetességeiről csak érintőlegesen ejtünk szót: a Santa Maria Maggiore-bazilika, a Lateráni-bazilika, a Szent-lépcső, a Colosseum, a Callixtus Katakomba, a Falakon kívüli Szent Pál Bazilika, a Vatikáni Múzeum, a Sixtusi-képalma és a Szent Péter-bazilika. A Szent Péter tér egyszerűen lenyűgöző. Itt gyűltünk össze a szerdai általános pápai kihallgatásra. A papamobilján begördülő XVI. Benedek pápát ki távolabbról, ki karnyújtásnyira láthatta, üdvözölhette. Meglepő és szívet melengető volt, amikor XVI. Benedek pápa anyanyelvünkön is megszólalt, és a következőket mondta: „Nagy szeretettel köszöntöm a magyar híveket, elsősorban azokat, akik Mélykútról, Szekesfehértvárról és a számomra oly kedves Münchenből érkeztek. Október hónapját a Rózsafüzér jegyében töltjük. Fedezzétek fel újra a Szűzanyával való közösséget ezen ősi imádság erejével. Apostoli áldással: Dicsértessék a Jézus Krisztus!” A Szent Péter-bazilika altemplomában található Magyarok Nagyszónya-kápolnában bemutatott szentmisénem is zenghetett volna más dal szövegben, mint a Pápai és a Magyar Himnusz. Szellemiekben és lelkiekben gazdagabban hagytuk el az Örök Várost Assisi felé. Utunknak ezen a gyönyörű szakaszán Toscanát nem megemlíteni nagy mulasztás lenne. Lankás dombvidékeken egymást érik az olajligetek, legelzők által laktak tarkítják a látványt. A vidék jellegzetességei az egykori kereskedők és hercegek státusz-szimbólumaként emelt tornyok. Középkori hegyi városkaiba megéri felkapaszkodni, nagyszerű kilátás nyílik a csodás messzeségbe. Meltó a környezet egy szent befogadásához, életének, működésének kiteljesedéséhez. E szent helyhez közelítve, Rechinth Hildegard zarándoktársunk ismertette a ferences renddel kapcsolatos tudnivalókat. Az Assisi Szent Ferenc-bazilikában nincs helye közös, hangos imádkozásnak, éneklésnek, csak csöndes alázatnak és elmélyült fohászoknak. Zarándoklatunk utolsó reggelén a Santa Maria degli Angeli-bazilikában gyűltünk össze hálaadó szentmisére, megköszönve a sok szép élményt. Merka János atya mondatai szolgálták utóvalóul: „A hálaadás legnemesebb formája a továbbadás. Nekünk arról kell tanúskodnunk, hogy a hit ereje képes kiemelni az embert gyengeségeiből, bűneiből és felemelni az Istennel való élet magaslatára.” A bazilika homlokzatán álló Madonna fényesen csillogó, égbé nyúló, arany karjainak oltalma alatt indultunk hazafelé.

Nagy Márta,
Budapest

Magyar zarándokok a Szent Péter téren

MEG TETSZIK-E NÉZNI A NŐPÁPA CÍMŰ FILMET?

Gondolatok egy film kapcsán

Azt hiszem, megfeledektem volna az egészről, noha ismét nagy reklámot csapott körülötte a média. Amikor azonban a „Barátságklub” egyik tagja ezzel fogadott: „Meg tetszik-e nézni a Páptissin című filmet?” – tudtam, hogy a reklám megtette a hatását. Azonnal keresgelni kezdtem meg a Gergely Egyetemem készített történelmi jegyzeteim között, majd felütöttem az internet lapjait és az újságokat, nehogy úgy járjak, mint a múlt alkalommal, amikor híveim arról panaszkodtak: későn reagáltam A Da Vinci kód című filmre.

Na de térjünk a film témájára. Főhőse, Johanna a középkorban született Ingelheimban. Mivel tudta, hogy nőként nem érvényesülne, szerzetesruhát öltött, és belépett egy fuldai kolostorba. Ott felfigyeltek tehetségére, Rómába küldték, ahol előbb a pápa orvosa, majd pápa lett. Női mivoltára csak akkor derült fény, amikor tiltott szerelmének gyümölcsét egy római körmenet alkalmával megszülte. A nép annyira felbőszült a csaláson, hogy ott helyben megkövezte.

A könyv írójának, Donna Woolfolk Crossnak milliókat hozott a könyvháza. Egyedül Németországban 55 kiadást ért meg, és nemrég volt a film ősbemutatója. A könyv ismét megmutatta, hogy ma hogyan lehet sikeres regényt írni: legyen egyházi témája, és a kitalációról állítsa azt, hogy tény. Cross asszony is ezt teszi. Könyvének bevezetőjében azt állítja, hogy Ingelheimi Johanna hiteles személy, aki 853 és 855 között – VIII. János pápa néven – Szent Péter székében ült. Léte a 17. századig mindenki előtt ismeretes volt, de ekkor a Vatikán parancsára minden nyomot eltüntettek róla, mert a pápaság számára nagyon kínos volt az eset...

Mondanom sem kell, hogy mind a két állítás hamis.

Johanna létéről valóban léteztek híresztelések, de csak 400 évvel állítólagos pápasága után! Azonban a kritikus történelmírás – jól megalapozott bizonyítékok alapján – legendának minősítette létét. Erre alább még visszatérek.

A Vatikáni Levéltárban pedig soha nem volt nőpapa létevel kapcsolatos tisztogatósi akció. A téma iránt érdeklődők ma is több mint ötszáz könyv és dokumentum várja!

Miért ítélték a történelmekutatók legendának a nőpapa történetét? Először is, mert a történet két eltérő változatban maradt ránk. Az első egy Jean de Mailly nevű domonkos szerzetestől származik, a 13. századból. Mailly úgy hallotta, hogy 1100 körül élt egy okos nő, aki férfiruhába öltözött, majd szerzetesként a Római Kúriába került. Ott előbb jegyző, majd bíboros, végül pápa lett. Egy lovaglás alkalmával fiút szült. A felbőszült nép erre a ló farkához kötötte, majd megkövezte és holttestét elföldelte. A második változat a lengyel származású Martin von Troppau (†1278) krónikájából ismeretes. E szerint IV. Leó pápa (847–855) után az angol származású Mainzi János uralkodott pápáként „két évig, hét hónapig és négy napig”. Majd így folytatja szövege: „Azt mondják, nő volt. Fiatal korában szeretője férfiruhába rejtette, Athénbe vitte, ahol nagy tudásra tett szert, ezért Rómába hívták tanítani. Ott olyan nagy megbecsülésnek örvendett, hogy IV. Leó pápa halála után pápává választották. Egy idő után terhes lett, és a Szent Péter valamint a Laterán között, amely akkor a pápa rezidenciája volt, fiút szült. Szülés közben meghalt, és a tett-helyen eltemették. Női mivolta, valamint alantas tette miatt nem vették be a szent pápák sorába.”

Részlet a Páptissin című filmből

Mit mondanak a történelmi adatok? Azok egyértelműen azt bizonyítják, hogy IV. Leó pápa utóda nem VIII. János, hanem III. Benedek pápa volt, aki 855 és 858 között uralkodott. Ezt több tény is alátámasztja. Létezik 855-ből egy érem, amelyen Benedek pápát Lothár császárral együtt ábrázolják. Ugyanez a pápa adta ki 855. október 7-én a Corvey apátságának az alapítólevelét. Benedek tehát történelmi személy, Johanna nem az!

Mi magyarázza akkor a „Johanna nőpapa” legenda létét?

A leghíresebb középkori egyháztörténész, Cesare Baronius (†1607) szerint ez egy szatíra volt VIII. János pápa (872–882) ellen, aki nem volt eléggé „főrfias” az elsőbbségre törekvő konstantinápolyi pátriárka, Photios követelésének visszatüszítésében.

Egy másik „példakép” Johanna nőpapa megmintázására egy Marózia nevezetű római nemesszónya lehetett, aki a X. században hét pápát – kettő közülük saját fia volt! – helyezték a pápai trónra.

Egy harmadik magyarázattal Ignaz von Döllinger (†1890) ókatolikus történész szolgál. Szerinte a legenda alapja egy antik női szobor, nem messze a római Kolosseumtól. A szobor felirata a következő: „P.P.P. Petr. Pater patrum”. Azaz: „Proprie pecunia posuit Petronius pater patrum – Saját pénzen állíttatta Petronius, az atyák atyja”. A fantáziadús rómaiak a feliratot azonban így olvasták: „Petre, Pater Patrum, Papisse Prodito Partum – Péter, Atyák Atyja, beszélni nekünk a nőpapa szüleséről”. Szárnyat fantáziájuknak az adhatott, hogy a szobor a „Vicis Papissa” utcában állt, de ezt nem azért hívták így, mert itt szült fiút a nőpapa, hanem mert az ott élő gazdag Pape család villája állt benne.

A mindenben vatikáni összeesküvés sejtő Peter Stanford újságírónak és Cross asszonynak ez a cáfolat természetesen nem elég. Előrukkolnak hát a legfontosabb bizonyítékkal: egy a Vatikáni Múzeum egyik oldalkamrájában található trónnal. Johanna nőpapa óta – szerintük – erre ültettek fel minden pápát, hogy megvizsgálhassák: valóban férfi-e vagy nő?

A trón formája, az ülőke közepén tángoló lyuk azonban elárulja rendeltetését. Egy ún. „sedes stercoraria – árnyékszék”, és igazán erős fantázia kell ahhoz, hogy valaki benne egy férfiaságot vizsgáló trónt lásson.

„Meg tetszik-e nézni a Páptissin című filmet?” Nem néztem meg. Nem mintha az igazságtól félnék. Sőt a történetben semmi nem igaz! Nincs bizonyíték Ingelheimi Johanna létezésére. IV. Leó pápa után nem VIII. János, hanem III. Benedek következett. Azért nem néztem meg, mert valakik olyasmit akarnak nekem igaznak eladni, ami hamis. Sőt ezzel ártani akarnak Egyházamnak. Azt szeretnék, hogy azt szgyelljem. És közben még fizessek is érte. Hát nem lóg itt ki eléggé a lólab?

Tempfli Imre, Stuttgart

HÍREK – ESEMÉNYEK

Nagy Alajos halálára

Rövid gyerekkora volt, mert 1945 tavaszán 9 évesen szinte pillanatok alatt felnőtté vált, amikor szüleit portyázó szovjet katonák a szeme láttára agyonlőtték. Hűgával, Ilonkával együtt anyai nagybátyja, a homokkomáromi pap nevelte. Ez a prolektárikatúrában súlyosan visszahatótt rá: a Színművészeti Főiskoláról alig három hét leforgása után kizárták. Később, mint betanított üvegcsiszoló Ajkán élt, itt érte az 56-os szabadságharc, amelyben aktívan részt vett, ezért a felkelés bukása után menekülni kényszerült. Mainzban, Genovában és Hannoverben készült fel a színházstudományra, így később rendezőként és dramaturgként kereste kenyérét. Nagy Alajos 1957 óta a nemzeti emigráció közösséget szervező és megtartó egyénisége volt. A kommunista rendszer felbomlását nemcsak Nyugaton sietette, részt vett a lakiteleki találkozó – idővel a Lakiteleki Népfőiskola kurátora lett. Neve elválaszthatatlan a Mindszenty Társaságtól, könyvei pedig emlékeztetik az utána következő nemzedékeket, hogy ők is ennyire önzetlenül és hazafias ihletéstől fűtve küzdenek ideáljaink megvalósításáért.

***

Münchenben a Bajor–Magyar Fórum öszi ülésén a téma a 20 évvel ezelőtti határ-

(Fotó: Engel)

nyitás volt. Az időközben páneurópai piknik néven közismertté vált esemény szervezője, Waldburga Habsburg személyesen mesélte el az egész Európa számára sorsfordulót jelentő esemény előkészítését. Annak idején ugyanis édesapja, Habsburg Ottó szorgalmazására Budapestben igyekezett elsajátítani a magyar nyelvet, amikor ellenzéki körök kezdeményezésére egyik védnöke lett annak a Sopron mellett 1989. augusztus 19-re tervezett osztrák–magyar határ menti pikniknek, amely végül is közel ezer keletnémet számára nyitotta meg az utat Nyugatra, egyben pedig a szabadság felé. A határnyitás komoly lépést jelentett a keletnémet kommunista rendszer bukása és Németország újraegyesülése felé vezető úton. VA

SZÁJRÓL SZÁJRA

A Stuck Villa Múzeum Münchenben

– Beszélgetés Michael Buhrs igazgatóval –

A XIX. és XX. század fordulóján kialakult művészeti stílusnak otthont adó müncheni múzeumban két kiállítás nyílt meg. Ez volt az alkalom a beszélgetéshez igazgatójával, Michael Buhrssal, és ennek az interjúknak – amely valóban „szájról szájra” folyt – igyekszem a lényegét magyarra fordítva összefoglalni. Szórol szóra csak helyenként idézem az elhangzottakat.

Nem kezdhjük a Stuck Villa történetének és múzeumának avatásának állomásait felsorolni anélkül, hogy megemlékeznék a különböző nyelveken más és más nevet viselő, a művészeti akadémiák merev hagyományai ellen lázadó, és abból mintegy „kivonuló” művészeti áramlatnak, a szecesszionnak kiindulópontjáról: Münchenről. A haladó szellemű festők, így Stuck, Uhde, Keller és mások, 1892-ben részben művészet-politikai okokból kiváltak a Kunstvereinből. Példájukat követték másutt is, Bécs, Berlin és Magyarország az elsők között volt. Az irányzatnak német nevet kölcsönözött újság, a Jugend is Münchenben jelent meg. Rajzolói szívesen használták a növényi ornamentika újszerű, kanyargó vonalait. A népszerűsítő hatás nem maradt el, rövidesen elterjedt a Jugendstil elnevezés.

A mai múzeum eredetileg lakóház volt, Franz Stuck elképzelésének és az új irányzatnak a gyakorlatba való átültetése. Alig öt évvel követve az 1892-es szecessziót, kezdték meg a villa építését az akkori München határában, gondosan ügyelve arra, hogy a gazdagon díszített, dekorált, reprezentatív célokot szolgáló ternek mellett elkülönített privát lakórész is helyet kapjon. Az épületnek múzeummal való átépítése, az időközben nemességét kapott Franz von Stuck halála miatt, 1928 után kezdődött és 2005-ben fejeződött be. Azóta áll a nagyközönség rendelkezésére és ad helyet a szecesszió művészeinek munkásságát bemutató kiállításoknak. Az épület sorsa az évtizedek során olyan változatos volt, hogy ebben a beszélgetésben csak egyetlen rövid szakaszt tudunk ismertetni. A Stuck Villa a második világháború után, a meg-

szálló amerikai hadsereg főhadiszállásának szomszédságában lévén, ahhoz hozzá lett csatolva. Mint Michael Buhrs igazgató mondotta:

– Szerencsére a szándék, hogy a szobák falát fehérre meszéljük tisztán tartás céljából, nem valósult meg. Stuck sötét színekben tobzódó eredetije, Böcklin antikizáló stílusának hatása megmaradt. Ki tudja ma már, mennyi volt ebből a szándékból a helytelenül értelmezett múltat eltörölni, fehérrel lefedni akaráss? Pedig ez a múlt is akadályozta a Stuck család múzeumépítésének szándékát, ez az idő is az átvételezés kategóriájába tartozott! Az egymást követő tulajdonosok voltak a jövődö kovácsai, a Stuck Villa megörzöi!

A két, bevezetőben említett kiállításról is mint a szerencsés véletlenek összjátékáról emlékezett meg Buhrs igazgató. Azonos területen folytatott kutatás, ismeretségek egyengették az utat előlük. Az újabb kutatás fedte fel, hogy az amerikai Louis Comfort Tiffany műhelyéből kikerült dekorációs tárgyak, lámpák, ablakok nem kizárólag az ő művei. Az opálás üveg előállítás, a színes üveggel varázslatos színhatás kidolgozása után ez érhető volt. Ma viszont már tudjuk, hogy a Tiffany műhelyében alkotó Clara Driscoll és a vezetésével dolgozó lányok nélkül a kiállításon bemutatott több mint 60 lámpaernyő és más objektum soha nem készült volna el. Az ő művészetüknek az eredménye sok tipikus, „jellegzetes” Tiffany-produktum. A kiállítás címe is egyszerűen érthető lesz, és új fényben mutatja be Clara Driscoll és a Tiffany lányok munkáját. A másik kiállítás Karl Wilhelm Diefenbach festő, pacifista, az életmód reformátora személyiségét, ellentétes tevékenységét mutatja be. A vegetáriánus és a szabad szerelmet hirdető férfi új utakat keresett, és rendre kudarcot vallott. Sokszintű élete néhány mondattal jellemezve hamis képet mutatna. Megrendítőek vallásos képei!

Sok-sok mesélővaló és rengeteg nézőnivaló lenne még egy nagy város kis múzeumának bemutatásakor...

Ramsay Gyözö

A SZÁRNYATLAN ANGYAL

Írta: Zilahy Lajos

Sötét hajnalban leereszkedik a Pipa utca egyik emeletéről. Ilyenkor kezd ébredezni a csarnok környéke és a Duna-parti vásártépl. Villanyosok vágatnak hangos csengőszóval, lent, az alsó rakodóparton társzekerek dübörögnek, és az előbb még csendes éjszakában ennek a zajnak különféle hangjai, ütemei, futamai olyanok, mint egy láthatatlan óriás villanyzongorán a nyitány. Mire a Duna rezes fényű vízében tükröződni kezd a reggel, már csattogva, dübörögve, fűlsiketítően zúg a pesti élet. Szóval a Pipa utca felől ereszkedik le. Két öklét hetyként a zsebébe mlyesztve, a házfalak alatt a piac ama tájára oson, ahol a karácsonyfákat árulják. Karjaikat keresztbe lengeti, mintha önmagát akarná hátba vágni, ahogy a konfliskocsisoktól látta, akik felállva a bakon, ekképpen birkóznak a hideggel. Sétál a fenyőfák előtt, hősapka van a fején, kódmönkéje alatt, keresztbekötve a mellén, bor színű kendő, melynek rojtjai alul kilátszanak. Magassága legfeljebb százhusz centiméter. Életkora nyolc esztendő. Egy karsú és magas karácsonyfára sikerült alkut kötönm. Ő figyelő arccal végighallgatta az alkut, és mikor kifizetett a fa árát, abban a pillanatban, mint a ragadozó, lescapott a karácsonyfára. Megfogta a fát, és azt kérdezte:

– Hová megyünk?
– Mit akarsz? – kérdelem a kis toprongyostól.

Két barna szem mosolyog fel rám lekesken a hősapka alól:
– Hazaviszem a fát.
– Elbírod?
– Hogyne!

És húzni kezdi a fát, mint az igába kötött kis barom. Már a Fehérvári úton haladunk, mikor rákiáltok:

– Hogy hívnak?
– Miska! – kiáltja vissza anélkül, hogy hátranézne.
– Hát a másik neved?
– Lestyi Miska.
– Apád van?

– Meghótt.
– Háborúban?
– Ühüm.
– Anyád van?
– A van, de beteg.
– Mi baja van?
– Szívbjaj.
– Fekszik?
– Ühüm.

Most sokáig nem kérdezek tőle semmit. Nagy sokára haragosan rákiáltok:

– Miből éltek?
Egy ideig nem felel, aztán hátrafordítja a fejét.

A hősapka alól megint mosolyogva villan meg a két barna szem:
– Ténnap is hetvenkét koronát kerestem!

Persze, háborús papírpénzt kell ezalatt érteni. Megyünk tovább. Nézem ezt a kis embert, amint húzza előttem a fát. A karácsonyfát tisztára seprí előttem az aszfaltot, mintha nem is földi tájon járnék. Ez a kis nyolcszázötös ember egyszerre nőni kezd, rongyos hősapkája túlnó a paloták kupoláján, álombeli királyként vonul előttem, és úgy húzza maga után a karácsonyfát, mint óriás zöld uszályát.

A kapu előtt megkérdeztem:
– Mit fizetek?

Nem felel mindjárt. Gondolkodik. Nézegeti a fát, hogy milyen nagy, megfordul, belenéz az uccába, mintha azt számítaná, milyen messziről jött.

Aztán azt mondja:
– Hat korona.

Összehúzott szemöldökkel, gyanakodva néz rám a hősapka alól, hogy nem sokallom-e? Mikor megkapja a pénzt, elkezd szaladni, mintha puskából lötték volna ki. Vissza a piacra. Mert sietni kell annak, akinek máma családfenntartói gondjai vannak.

Gyerekek, kis aranyfényű karácsonyfákat alkut ültök, gondolatban egy pillanatra erre a nyolcszázötös kis pajtásotokra. Mert tudjátok meg, nem a Jézuska vitte nektek a karácsonyfát, hanem ez a Lestyán Miska. □

Szerkesztőségünknek több mint egy évtizeden át, az EUR bevezetése után és az utóbbi években történt áremelkedések ellenére is sikerült megőriznie a lap előfizetési árát. Legutóbbi árkiigazításunk 1999-ben volt. Tekintettel az emelkedő árakra és a növekvő munkabérekre, az újság önkénteskedés már nem fedezi az előfizetési ár. Ezért lapunk jövőjének biztosítása érdekében, a tavaszi Európai Magyar Papi Konferencián résztvevő külföldi magyar lelkesek Passauban egy döntöttek, hogy 2010. január elsejétől az ÉLETÜNK évi előfizetése 15 EUR-ról 20 EUR-ra emelkedik. Az egyes szám ára 2 EUR, a dupla számé 3 EUR. Olvasóink szíves megértését kérjük.

A Szerkesztőség

KEDD REGGEL

(Folytatás az 5. oldalról)

ami valószínűleg azt bizonyítja, hogy a külső megjelenés, minden velejárójával együtt (kor, nem, esztétikai kép) nem lényeges, csak járulékos tartozéka az embernek. Egy testtel, szellem nélkül nem sokat lehet kezdeni; viszont egy szellem test nélkül is önállóan létező valóság.

A tóparti kávéházban gyakran cikkeket is írok. Nézem a vizet, a hegyek lágy körvonalait, és megfogom bennem egy-egy téma. Hol időszerű kérdéseket próbálok önmagam és mások számára tisztázni, olvasóimmal „négyesemközt” megbeszélni, hol pedig föllevenedek bennem életem néhány eltemetettnek hitt mozzanata, hangulata. De fogalmazok könyvkritikákat, filozófiai eszmefuttatásokat, nem is beszélve a versekről, amelyek maguktól „íródnak”, ha az ember befelé figyel. Nem kell mást tenni, csak a mélyből felbukkanó szavakat, sorokat megragadni és papírra vetni – mielőtt kámforként ellillannának...

*

Kedd reggel.

8-kor beülök a La Lanchettába, és 9-kor kezdődik Vilma tornaórája. Hajszás, rohanó életemből kicsipentett boldog, hatvanperces pihenő.

Néha elfog a kísértés, hogy a testgyakorlatot „elbliccelve”, tovább maradjak a teraszon. Akkor azonban már megkecseregdek az öröm; lelkiismeret-furdalásom keletkezik. Először is önmagammal szemben, hiszen nagy szükségem van rendszeres, szakszerűen irányított mozgásra (hiszek az „ép testben ép lélek” jelmondatban), másodsor pedig Vilma-val szemben, akinek hajnalban kell fölkelnie, hogy a 35 kilométerre fekvő Locarnóból időben átérjen Luganóba.

A halál ad feszültséget az életnek – mondja Márai. Az időbeli korlátozottság fokozza a gyönyör intenzitását!

Figyelem az óra mutatóját: 5 perc múlva 9. Néha a pincérnek: „Il conto per favore!” Néha azonban meg se várom, hogy az asztalomhoz jöjjen. Kiszámolom az abroszra a 2 frankot, és összepakolva rögtönzött „irodát” – elrohankol...

Saáry Éva

